

literatura
ÀLEX MILIAN

A 'La panerola' (Anagrama, 2020), Ian McEwan aposta per l'humor per a criticar i posar en evidència els polítics britànics —sobretot—, els 'lobbys' nord-americans, el Parlament Europeu, els diaris anglesos i les xarxes socials. Una joia que comença capgirant l'obra més famosa de Kafka, continua amb la sàtira de Swift i es desenvolupa amb l'estil ràpid i mordaç de Mark Twain.

La metamorfosi d'Ian McEwan

La panerola
IAN MCEWAN

Editorial Anagrama
Barcelona, 2020
136 pàgines

Un dels més famosos començaments de la literatura universal, les primeres frases de *La metamorfosi* de Kafka, apareixen a *La panerola* capgirats per la ploma corrosiva d'Ian McEwan, que construeix una trama divertidíssima entre el surrealisme del punt de partida i la denúncia de fons. Al contrari que el Gregor Samsa de Kafka, que un matí desperta al seu llit convertit en panerola, la panerola de McEwan desperta un matí convertit en Jim, el primer ministre del Regne Unit en un moment decisiu per a aquell estat després d'haver celebrat un referèndum. No es tracta del Brexit sinó d'una versió surrealista del tomb econòmic britànic, una absurda proposta econòmica que s'estén pel país com una religió i permet McEwan ficar el dit a l'ull dels polítics, els partits tradicionals, els economistes i els votants. Uns polítics, economistes i votants que no tenen res a veure amb els del Brexit, és clar. Ja ho adverteix McEwan abans de començar: "Els noms i els personatges són producte de la imaginació de l'autor i qualsevol semblança amb paneroles reals, vives o mortes és completament fortuïta".

El Regne Unit, dividit en inversionistes i avantistes, partidaris i contraris del

nou sistema econòmic —no descobrirem aquí l'esperpèntica teoria econòmica que McEwan treu del seu genial barret—, s'aboca en un precipici polític i econòmic que Europa es mira astorada i els Estats Units, amb simpatia. El primer mandatari dels EUA, el singular president Tupper, és l'únic que es mira amb enveja el desficaci del primer ministre britànic i la meitat del seu país.

La sàtira de McEwan mossega sobretot els polítics britànics, però també el periodisme practicat a Anglaterra —especialment el dels diaris—, els efectes de les xarxes socials, la política nord-americana o la mania per legislar-ho tot de la Unió Europea. Amb ironia, McEwan relata com el Parlament Europeu deixa de banda el complex problema dels britànics per discutir sobre coses més importants: "Hi havia pendent un debat ferotge sobre el gelat de Moldàvia. L'assumpte no era tan trivial com la premsa euròfoba volia fer veure. La lluita per harmonitzar els ingredients d'aquell producte moldau de gran qualitat amb les normes de la Unió Europea representava un microcosmos de tensions diplomàtiques creixents entre Occident i Rússia".

McEwan comença com Kafka però segueix com Jonathan Swift, que

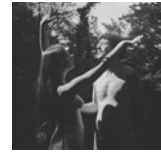
teatre

'Llum trencada' de les autores Aina Salom i Carme Planells, dirigida per Pere Fullana

cinema

'Uncut Gems' una història perfectament afilada pels germans Ben i Joshua Safdie

música

Xavier Aliaga ens parla del disc de Magalí Sare i Sebastià Gris 'A boy & a girl'

aprofitava *Els viatges de Gulliver* per fer sàtira política de les sessions parlamentàries de la Cambra dels Lords a través de les descripcions dels debats entre els nans de Lil·liput o els gegants de Brobdingnag.

El mateix McEwan lloa, al prefaci de *La panerola*, una obra de Swift, *Una proposició modesta*, que considera “el text fundacional de la tradició literària anglesa de sàtira política”. Recorda que “la seva afirmació desvergonyida que cuinar i menjar-se els nadons constituiria una solució per a un problema de tota la vida era salvatge i grotesca, però només igual de cruel, segons el parer de Swift, que el domini anglès a Irlanda”.

McEwan se cenyeix a un estil àgil, de frases curtes i lectura trepidant. Ell no ho reconeix però estilísticament l'obra recorda més a les dues grans sàtires del cristianisme que va signar Mark Twain: les fabuloses i irreverents *Els diaris d'Adam i Eva* (Angle Editorial, 2009) i *Cartes des de la terra* (Àtic dels Llibres, 2015) dues moderníssimes mostres de l'humor de Twain, tot i ser obres del 1904 i el 1909. Més enllà de les cites de Kafka i Swift, *La panerola* respira més del bon humor àcid de Twain que de la literatura de l'irlandès o el txec.

A més, McEwan opta per un format breu. La narració se circumscriu als dies decisius en què la panerola governa per a fer un tomb literal a la seva economia i acaba quan torna al Palau de Westminster, la seva autèntica llar.

En un món on els literats es prenen tan seriosament a ells mateixos i a les seves obres, McEwan demostra gosadia i confiança, a més de molt d'ofici per enfrontar-se al repte de fer sàtira fina i alhora denunciar una situació que considera injusta perquè el 37% dels vots ha estat “prou per transformar el nostre destí col·lectiu”. Com diu al prefaci, “si la raó no obre els ulls i s'imposa, potser aleshores haurem de confiar en la rialla”.

Confieu-hi.

@alexmilianbeser

Ian McEwan

CATALUNYA, LA QÜESTIÓ NACIONAL I EL DRET D'AUTODETERMINACIÓ (1912-1935)

ANDREU NIN
Edició i presentació: PÈLAI PÀGES

34

ANDREU NIN, CATALUNYA, LA QÜESTIÓ NACIONAL I EL DRET D'AUTODETERMINACIÓ (1912-1935)

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook i Twitter**

Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.cat**